

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRẦN LÊ DUY

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG LAO ĐỘNG NÔNG THÔN
TẠI TỈNH THÁI NGUYÊN

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRẦN LÊ DUY

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG LAO ĐỘNG NÔNG THÔN
TẠI TỈNH THÁI NGUYÊN

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 9.62.01.15

LUẬN ÁN TIẾN SĨ NÔNG NGHIỆP

Giáo viên hướng dẫn: 1. TS. NGÔ XUÂN HOÀNG
2. TS. BÙI THỊ MINH HẰNG

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng đây là công trình nghiên cứu độc lập của tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận án này là trung thực và chưa từng được dùng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận án đã được tôi cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận án này đều được ghi rõ nguồn gốc.

Tác giả luận án

Trần Lê Duy

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu tại trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên, tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ nhiệt tình của tập thể các Giáo sư, Phó giáo sư, Tiến sỹ, tập thể các nhà khoa học và bạn bè, đồng nghiệp, gia đình đã là nguồn cổ vũ động viên quan trọng giúp tôi hoàn thành luận án của mình.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến TS Ngô Xuân Hoàng, Trường CĐ Kinh tế Kỹ thuật; TS Bùi Thị Minh Hằng, Trường ĐH Kinh tế và QTKD đã tận tình hướng dẫn và giúp đỡ để tôi hoàn thành luận án.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến Ban Giám đốc Đại học Thái Nguyên, Ban Đào tạo Sau đại học - Đại học Thái nguyên, Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh, Khoa Kinh tế và Quản trị Kinh doanh, Bộ môn Kinh tế nông nghiệp, UBND Tỉnh Thái Nguyên, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Tỉnh Thái Nguyên, Sở Lao động Thương binh xã hội Tỉnh Thái Nguyên, Cục Thống kê Tỉnh Thái Nguyên, Sở Nội vụ Tỉnh Thái Nguyên, UBND Thành phố Thái Nguyên, UBND Huyện Phú Lương, UBND Huyện Phú Bình đã tạo mọi điều kiện giúp tôi hoàn thành luận án.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến các nhà khoa học, các thầy giáo, cô giáo, bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã giúp tôi hoàn thành luận án này.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2019

Tác giả luận án

Trần Lê Duy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT.....	vii
DANH MỤC BẢNG BIỂU.....	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	xi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu.....	4
4. Những đóng góp mới của luận án.....	4
5. Bố cục của luận án.....	5
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU	7
1.1. Tình hình nghiên cứu liên quan đến nâng cao chất lượng lao động.....	7
1.1.1. Một số nghiên cứu của tác giả nước ngoài.....	7
1.1.2. Một số nghiên cứu của tác giả trong nước.....	10
1.2. Những vấn đề về chất lượng lao động nông thôn và khoảng trống tri thức cần nghiên cứu.....	14
1.2.1. Những vấn đề về chất lượng lao động nông thôn đã được giải quyết ...	14
1.2.2. Những vấn đề về chất lượng lao động nông thôn chưa được giải quyết và khoảng trống tri thức cần nghiên cứu.....	16
Chương 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG LAO ĐỘNG NÔNG THÔN	18
2.1. Cơ sở lý luận về lao động nông thôn.....	18
2.1.1. Các khái niệm cơ bản.....	18
2.1.2. Các yếu tố cấu thành chất lượng lao động nông thôn.....	24
2.1.3. Đặc điểm lao động nông thôn và chất lượng lao động nông thôn.....	28
2.1.4. Vai trò của nâng cao chất lượng lao động nông thôn.....	35
2.1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng lao động nông thôn.....	38
2.1.6. Các yếu tố phản ảnh kết quả hoạt động của lao động nông thôn.....	43

2.2. Cơ sở thực tiễn về nâng cao chất lượng lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên	45
2.2.1. Kinh nghiệm nâng cao chất lượng lao động nông thôn của một số nước trên thế giới	45
2.2.2. Kinh nghiệm nâng cao chất lượng lao động nông thôn của một số địa phương tại Việt Nam	53
2.2.3. Một số bài học kinh nghiệm về nâng cao chất lượng lao động nông thôn cho tỉnh Thái Nguyên	57
Chương 3: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	60
3.1. Câu hỏi nghiên cứu của luận án.....	60
3.2. Phương pháp tiếp cận	60
3.3. Khung phân tích của luận án.....	61
3.4. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu.....	63
3.4.1. Chọn huyện nghiên cứu	63
3.4.2. Chọn xã nghiên cứu	64
3.5. Phương pháp thu thập thông tin.....	65
3.5.1. Thu thập thông tin thứ cấp	65
3.5.2. Thu thập thông tin sơ cấp.....	65
3.6. Hệ thống chỉ tiêu phân tích chất lượng lao động nông thôn	68
3.6.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh tình hình chung về lao động nông thôn	68
3.6.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh các yếu tố cấu thành lao động nông thôn	70
3.6.3. Nhóm chỉ tiêu phản ánh kết quả kinh tế trong hoạt động lao động nông thôn	71
3.7. Phương pháp nghiên cứu định tính	72
3.7.1. Phỏng vấn sâu	72
3.7.2. Thảo luận nhóm.....	72
3.7.3. Quan sát thực tế.....	72
3.8. Các phương pháp nghiên cứu định lượng	72
3.8.1. Phương pháp thống kê mô tả.....	72
3.8.2. Phương pháp so sánh.....	73
3.8.3. Phương pháp tổng hợp số liệu.....	73

3.8.4. Phương pháp sử dụng mô hình toán, hàm thu nhập Mincer	73
Chương 4: THỰC TRẠNG CHẤT LƯỢNG LAO ĐỘNG NÔNG THÔN TẠI TỈNH THÁI NGUYÊN	78
4.1. Khái quát về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội và khu vực nông thôn của tỉnh Thái Nguyên	78
4.1.1. Điều kiện tự nhiên	78
4.1.2. Điều kiện kinh tế, văn hóa, xã hội	80
4.2. Thực trạng chất lượng lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên	86
4.2.1. Nguồn lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên	86
4.2.2. Chất lượng lao động nông thôn tại tỉnh Thái nguyên	88
4.2.3. Một số hoạt động nhằm nâng cao chất lượng lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên	92
4.3. Đánh giá thực trạng chất lượng lao động nông thôn thông qua các đối tượng điều tra	98
4.3.1. Tình hình chung về lao động nông thôn qua điều tra khảo sát	98
4.3.2. Đánh giá các yếu tố cấu thành chất lượng lao động nông thôn	100
4.3.3. Đánh giá khả năng đáp ứng công việc của chất lượng lao động nông thôn	107
4.3.4. Đánh giá kết quả và hiệu quả lao động sản xuất của lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên	111
4.3.5. Phân tích các yếu tố tác động tới thu nhập lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên qua mô hình hồi quy Mincer	122
4.4. Đánh giá chung về hoạt động nâng cao chất lượng lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên	129
4.4.1. Những thuận lợi về nâng cao chất lượng lao động nông thôn	129
4.4.2. Những hạn chế trong nâng cao chất lượng lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên	130
Chương 5: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG LAO ĐỘNG NÔNG THÔN TỈNH THÁI NGUYÊN	136

5.1. Một số quan điểm và định hướng nâng cao chất lượng lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên đến năm 2020	136
5.2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên	137
5.2.1. Các nhóm giải pháp chung	137
5.2.2. Giải pháp đặc thù thực hiện nâng cao chất lượng lao động nông thôn tỉnh Thái Nguyên	145
KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ	148
1. Kết luận	148
2. Kiến nghị.....	150
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	152
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	153
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT

STT	Ký hiệu viết tắt	Nội dung đầy đủ
1	BMI	Chỉ số khối cơ thể
2	CED	Chỉ số thiếu năng lượng trường điện
3	CNH-HĐH	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
4	EU	Liên minh Châu Âu
5	FDI	Đầu tư trực tiếp nước ngoài
6	GDP	Tổng sản phẩm trong nước
7	GRDP	Tổng sản phẩm địa phương
8	GTSX	Giá trị sản xuất
9	HĐND	Hội đồng nhân dân
10	LĐNT	Lao động nông thôn
11	NĐ-CP	Nghị định - Chính phủ
12	NLĐNT	Nguồn lao động nông thôn
13	PTNT	Phát triển nông thôn
14	UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1:	Dân số và lao động tỉnh Thái Nguyên năm 2016.....	66
Bảng 3.2:	Lao động nông thôn tại điểm điều tra năm 2016	67
Bảng 3.3:	Tổng hợp các biện nghiên cứu	76
Bảng 4.1:	Tình hình sử dụng đất đai tỉnh Thái Nguyên năm 2016	79
Bảng 4.2:	Số cơ sở y tế trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2012-2016 .	81
Bảng 4.3:	Số lượng trường trung cấp, cao đẳng, đại học tại tỉnh Thái nguyên giai đoạn 2012 - 2016.....	82
Bảng 4.4:	Tình hình lao động trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2012 - 2016	82
Bảng 4.5:	Lực lượng lao động có việc làm và đang làm việc tại tỉnh Thái nguyên giai đoạn 2012 - 2016.....	83
Bảng 4.6:	Giá trị sản xuất các ngành kinh tế chủ yếu tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2012 - 2016.....	84
Bảng 4.7:	Đặc điểm chung khu vực nông thôn tỉnh Thái Nguyên năm 2016	85
Bảng 4.8:	Lực lượng lao động đang làm việc tại tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2012-2016	87
Bảng 4.9:	Lực lượng lao động gián tiếp khu vực nông thôn tỉnh Thái Nguyên năm 2016	88
Bảng 4.10:	Thu nhập bình quân của lao động tại tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2010 - 2016	89
Bảng 4.11:	Thu nhập bình quân tháng của lao động làm công hưởng lương khu vực nông thôn Thái Nguyên giai đoạn 2012 -2016	90
Bảng 4.12:	Lực lượng lao động từ 15 tuổi trở lên đang làm việc đã qua đào tạo giai đoạn 2012 - 2016	91
Bảng 4.13:	Trình độ đội ngũ lao động gián tiếp khu vực nông thôn Thái Nguyên năm 2016	92
Bảng 4.14:	Cơ sở dạy nghề trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2012 -2016	94
Bảng 4.15:	Kết quả hoạt động đào tạo cho LĐNT tại địa bàn nghiên cứu năm 2016.....	96